

ADRAN B*Atebwch bob cwestiwn.*

Mae'r cwestiynau'n cyfeirio at yr astudiaeth achos.
Ni chewch farciau am ddyfynnu'n uniongyrchol o'r darn gwreiddiol.

7. (a) Rhowch ddau reswm pam mai dim ond ffracsiwn **bach** o'r gwaith sy'n cael ei wneud wrth gywasgu'r nwy sy'n cael ei drosglwyddo'n egni potensial disgyrchiant y bêl-droed (paragraffau 3 a 4). Sylwch fod colledion oherwydd gwres a sain yn ddibwys (*negligible*). [2]

.....

.....

.....

.....

- (b) Defnyddiwch y gwerthoedd $u = 20 \text{ ms}^{-1}$, $m_0 = 1.5 \text{ kg}$ ac $\frac{\Delta m}{\Delta t} = 5.9 \text{ kg s}^{-1}$ i gyfrifo buanedd y roced ar ôl 0.175 s (paragraff 11 a hafaliad 2). [2]

.....

.....

.....

.....

- (c) Gwiriwch fod unedau (neu ddimensiynau) hafaliad 4 yn gywir.

$$\frac{\Delta m}{\Delta t} = \pi r^2 \rho u \quad [2]$$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- (ch) Cyfrifwch fuanedd gwacáu'r dŵr o'r roced, gan dybio cyfradd newid màs o 9.5 kg s^{-1} a bod radiws gwddf y botel yn 1.1 cm , gan ddefnyddio hafaliad 4 (dwysedd dŵr = 1000 kg m^{-3}). [2]

.....

.....

.....

.....

- (d) Yn eich geiriau eich hun, eglurwch pam 'dydy'r roced go iawn ddim yn dal i fyny â'r roced ddamcaniaethol' (paragraffau 16-19 a hafaliad 6). [3]

.....

.....

.....

.....

.....

.....

- (dd) Cyfrifwch fuanedd gwacáu cychwynnol dŵr yn gadael potel wedi'i phwmpio i wasgedd o $7.8 \times 10^5 \text{ Pa}$ (y gwasgedd atmosfferig y tu allan yw $1.0 \times 10^5 \text{ Pa}$) gan ddefnyddio hafaliad 6 (dwysedd dŵr = 1000 kg m^{-3}). [2]

.....

.....

.....

.....

- (e) Mae'r tabl isod yn cyfeirio at y termau ar ochr dde hafaliad 8.

$$F_{\text{cyd}} = \pi r^2 \rho u^2 - mg - 0.0107v^2$$

Cwblhewch y tabl. Mae'r rhes gyntaf wedi'i chwblhau i chi (paragraffau 20-22).

[3]

Term	Disgrifiad	Yn ystod y 0.2 s cyntaf, mae'r term hwn		
		yn cynyddu	yn aros yn gyson	yn lleihau
$\pi r^2 \rho u^2$	Grym gwthio o'r dŵr yn gwacáu			✓
mg				
$0.0107v^2$				

- (f) Dangoswch y gallwn ni ysgrifennu'r term cyntaf ($\pi r^2 \rho u^2$) yn hafaliad 8 fel $2(p - p_{\text{atm}}) \times A_{\text{gwddf}}$ lle A_{gwddf} yw arwynebedd trawstoriadol agoriad y botel (gweler hafaliad 5 neu 6).

[2]

.....

.....

.....

.....

- (ff) Yn ymarferol, mae defnyddio deddf Boyle yn amhriodol oherwydd mae'r nwy'n oeri wrth iddo ehangu.

- (i) Eglurwch pam nad oes gwres neu prin ddim gwres yn llifo wrth i'r nwy yn y botel ehangu.

[1]

.....

.....

.....

- (ii) Defnyddiwch ddeddf gyntaf thermodynameg i egluro pam mae tymheredd y nwy'n gostwng.

[1]

.....

.....

.....

